

prima instanță: Curtea de Apel Chișinău (jud: L.Pruteanu)

DECIZIE

03 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând recursurile declarate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și de Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor,
împotriva încheierii din 15 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 09 noiembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale a depus cerere de chemare în judecată împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor.

În motivarea acțiunii s-a indicat că la 29 septembrie 2020 în adresa Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale a parvenit sesizarea din partea Autorității Centrale din Canada, (autoritatea centrală din Canada, desemnată pentru implementarea prevederilor Convenției de la Haga din 25 octombrie 1980 asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii), prin care în temeiul prevederilor art. 3 și 7 al Convenției menționate, s-a solicitat întreprinderea măsurilor pentru returnarea la locul reședinței obișnuite în Canada a copilului XXXXX (a.n. XXXXX), reținut ilegal de mama acestuia în Republica Moldova.

S-a menționat că, căsătoria între dna Victoria Sima și dl Melnic Vladislav a fost desfăcută de către instanța de judecată competentă din Canada, care ulterior a hotărât custodia comună a părinților în privința copiilor săi doar cu condiția că, copiii se vor afla pe teritoriul Canadei. Astfel, părinții au decis de comun acord să trăiască pe o rază de 50 kilometri de provincia Quebec, Canada, în vederea asigurării accesului la copii.

S-a invocat că, în urma măsurilor întreprinse de către Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale în scopul soluționării sesizării parvenite, s-a constatat că Victoria Sima împreună cu copiii acesteia XXXXX (a.n. XXXXX) și XXXXX (a.n. XXXXX)

au revenit în Republica Moldova pe o perioadă determinată de timp, având domiciliul stabilit în Canada.

Victoria Melnic (Sima) urma să se întoarcă în Canada împreună cu copiii, la data de 23 august 2020, dar luând în considerare situația epidemiologică din întreaga lume, a decis să rămână în Republica Moldova, totodată, asigurând comunicarea copiilor cu tatăl acestora.

A solicitat Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale înapoierea copilului XXXXX (a.n. XXXXX), conform sesizării înaintată de către autoritatea centrală din Canada, respectând interesul superior al copilului vizat, așa cum trecerea timpului poate avea consecințe iremediabile pentru relațiile dintre părinte și copil.

Prin încheierea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 03 decembrie 2020, a fost dispusă strămütarea cauzei civile, la cererea depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor XXXXX, spre judecare după competență la Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2020, s-a numit spre examinare în ședință închisă cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sect. Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor, pentru data de 09 decembrie 2020, ora 11:00, în incinta Curții de Apel Chișinău, str. Teilor 4, sala nr. 9, cu citarea participanților la proces.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020 s-a scos de pe rol cererea înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor.

S-a respins cererea depusă de avocatul Tatiana Catană, reprezentantul lui Melnic Vladislav cu privire la încuviințarea intervenirii în proces în calitate de intervenient principal în ordinea art.65 Cod de procedură civilă cu înaintarea pretențiilor proprii.

S-a restituit cererea depusă de avocatul Tatiana Catană, reprezentantul lui Melnic Vladislav cu privire la încuviințarea intervenirii în proces în calitate de intervenient principal în ordinea art.65 Cod de procedură civilă cu înaintarea pretențiilor proprii și s-a explicat dreptul de a înainta acțiunea în ordinea procedurii generale.

La 28 decembrie 2020 Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020, solicitând casarea încheierii instanței de apel prin care a fost scoasă de pe rol cererea de chemare în judecată.

A menționat că instanța de apel eronat a dispus scoaterea cererii de pe rol, deoarece în calitate de autoritate publică centrală în domeniul protecției drepturilor copilului, conform prevederilor Legii nr.140 din 14 iunie 2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, cât și autoritatea tutelară teritorială și-au onorat obligațiunile în limitele competențelor.

Consideră recurenta că instanța de apel nu și-a întemeiat decizia pe prevederile actelor normative și nici pe circumstanțele constatate, nici pe înscrisurile, probele anexate la acțiune care nu au fost cercetate în cadrul ședinței de judecată.

La 29 decembrie 2020 Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană prin intermediul oficiului poștal a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020, solicitând casarea încheierii recurate cu remiterea cauzei la rejudecare și repunerea pe rol a cererii de chemare în judecată.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a ignorat prevederile art.293¹-293⁴ precum și art.279 alin.(1) b¹) Cod de procedură civilă și anume că asemenea cauze civile se vor examina în procedura specială în regim de urgență fiind stabilit un termen de 10 zile, iar procedura de mediere nefiind impusă.

La fel, s-a menționat în recurs că instanța de apel eronat a interpretat și art.10 din Convenție, or este expres stipulat că „Autoritatea centrală a statului unde se află copilul va lua sau va face să se ia orice măsură susceptibilă să asigure înapoierea acestuia de bunăvoie”.

Totodată, Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană a relatat că este eronată soluția instanței de apel precum că „căsătoria dintre Melnic/Sima Victoria și Melnic Victor a fost desfăcută de o autoritate competentă din Canada, ne fiind recunoscută pe teritoriul Republicii Moldova, precum și actul de divorț nu este transcris. Tot de autoritatea competentă din Canada a fost stabilită și custodia copiilor minori. Astfel, se conchide că sunt aplicabile prevederile Codului Familiei Republicii Moldova”.

Or, în acest sens Convenția prevede expres în art. 16 că „După ce vor fi informate despre deplasarea ilicită a unui copil sau despre neînapoierea sa în înțelesul art. 3, autoritățile judiciare sau administrative ale statului contractant unde copilul a fost deplasat sau reținut, nu vor mai putea statua asupra fondului dreptului privind încredințarea până când nu se va stabili că nu se află întrunite condițiile prezentei convenții pentru înapoierea copilului”.

În concluzie a indicat Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană că consideră neîntemeiată și ilegală soluția instanței apel de a scoate de pe rol cererea privind înapoierea copilului la locul obișnuit de trai înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale în temeiul Convenției Haga și la fel subsecvent neîntemeiat refuzul instanței în admiterea cererii de constituire a dlui Melnic Vladislav în calitate de intervenient principal cu pretenții proprii.

În conformitate cu art. 425 Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020 a fost expediată părților la 17 decembrie 2020.

Astfel, recursurile declarate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și de Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană la 28 decembrie 2020 și respectiv la 29 decembrie 2020 sunt în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu cele invocate în recurs și prevederile legale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și de Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană urmează a fi admise din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind spre rejudecare problema soluționată prin încheierea casată.

Examinând recursurile declarate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție le consideră întemeiate și care urmează a fi admise, cu casarea încheierii contestate, din următoarele motive.

Materialele cauzei denotă că, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale a depus cerere de chemare în judecată împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 decembrie 2020 s-a scos de pe rol cererea înaintată de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor.

S-a respins cererea depusă de avocatul Tatiana Catană, reprezentantul lui Melnic Vladislav cu privire la încuviințarea intervenirii în proces în calitate de intervenient principal în ordinea art.65 Cod de procedură civilă cu înaintarea pretențiilor proprii.

S-a restituit cererea depusă de avocatul Tatiana Catană, reprezentantul lui Melnic Vladislav cu privire la încuviințarea intervenirii în proces în calitate de intervenient principal în ordinea art.65 Cod de procedură civilă cu înaintarea pretențiilor proprii și s-a explicat dreptul de a înainta acțiunea în ordinea procedurii generale.

Instanța de recurs relevă că, instanța de apel a invocat drept motiv al scoaterii cererii de pe rol, faptul ca nu a ar fi fost respectata procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe calea extrajudiciară, inclusiv prin mediere, reținând în acest caz incidența art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale și intervenientul accesoriu Vladislav Melnic, urma în mod obligatoriu să respecte procedura de soluționare prealabilă a cauzei pe cale extrajudiciară, inclusiv prin mediere, prevăzut de Lege pentru categorie respectivă de cauze.

Însă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că o astfel de concluzie a instanței de apel este eronată din următoarele motive.

Conform articolului 293¹ Cod de procedură civilă, cererea privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite și cea privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului, în conformitate cu Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980, se depun la Curtea de Apel Chișinău de către autoritatea centrală din Republica Moldova pentru implementarea prevederilor convenției menționate sau de către reclamant.

Iar, conform art. 293³ Cod de procedură civilă, cererea privind înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite și/sau cea privind exercitarea dreptului de vizitare a copilului se examinează de către Curtea de Apel în ședință închisă, cu participarea obligatorie a reclamantului și a părâtului sau a reprezentanților acestora. (2) Instanța examinează cererile indicate la alin.(1) în mod prioritar și judecă cauza în fond în termen de 10 zile lucrătoare de la data admiterii cererii.

Prin urmare, art. 279 (1) Cod de procedură civilă prevede că „Instanța judecătorească examinează în procedură specială cauze cu privire la: b¹) înapoierea copilului în statul reședinței sale obișnuite sau exercitarea dreptului de vizitare a copilului, în conformitate cu Convenția asupra aspectelor civile ale răpirii internaționale de copii, întocmită la Haga la 25 octombrie 1980”.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs decelează că prevederile art. 267 lit. a) Cod de procedură civilă, nu sunt aplicabile speței aflate în litigiu.

La fel, Colegiul civil menționează că este greșit interpretat de către instanța de apel argumentul precum că procedura de mediere este aplicabilă speței date și ar fi impusă și de art. 10 din Convenție, or, în Convenție nu este prevăzut expres procedura de mediere, dar este invocat că doar „Autoritatea centrală a statului unde se află copilul va lua sau va face să se ia orice măsură susceptibilă să asigure înapoierea acestuia de bunăvoie”.

Cu toate acestea, Colegiul civil menționează că la deciderea asupra priorității aplicării principiilor concurente, urmează a fi aplicat acela care corespunde interesului superior al copilului. Or, art. 3, alin. (1) al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, prevede că în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate.

Interesul superior al copilului dictează, pe de o parte, că legăturile copilului cu familia acestuia trebuie menținute, cu excepția cazurilor în care familia sa dovedit a fi deosebit de necorespunzătoare. Pe de altă parte, este evident, că în interesul copilului să se asigure dezvoltarea sa într-un mediu sănătos, în temeiul articolului 8 din Convenție Europeană a Drepturilor Omului, și de a lua astfel de măsuri care ar contribui la o dezvoltare mai bună a copilului.

Așadar, pentru a fi stabilite raporturile dintre părinți și copil, urmează a fi efectuată o examinare aprofundată a întregii situații familiale și o serie întreagă de factori, în special factori de natură factuală, emoțională, psihologică și materială, cu o preocupare constantă pentru a determina care ar fi cea mai bună soluție pentru copil.

Prin urmare, ca consecință a scoaterii de pe rol a cererii inițiale, instanța de apel a respins și cererea depusă de avocatul Tatiana Catana ce reprezintă interesele lui Melnic Vladislav cu privire la încuviințarea intervenirii în proces în calitate de intervenient principal în ordinea art. 65 CPC cu înaintarea pretențiilor proprii, și a restituit cererea respectivă.

Or, conform art.65 alin.(1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată poate interveni într-un proces ce se desfășoară între alte persoane. Intervenția este în interesul propriu când intervenientul invocă un drept al său asupra obiectului litigiului sau un drept legat de acesta. (2) Intervenientul principal poate interveni în proces pînă la închiderea dezbaterilor judiciare în primă instanță, înaintînd acțiunea către una sau către ambele părți în modul prevăzut de prezentul cod. Intervenientul principal are drepturi și obligații de reclamant.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or, menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a Ministerului Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și a lui Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană, de a dispune de drepturile lor procedurale în condițiile normelor în

vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Astfel, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 CtEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și de Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană, de a casa încheierea din 15 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău pentru examinarea cererii de chemare în judecată, în același complet de judecată.

În conformitate cu art. 427, lit. b), art.428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admit recursurile declarate de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecție Sociale și de Melnic Vladislav, reprezentat de avocatul Tatiana Catană.

Se casează încheierea din 15 decembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale împotriva Victoriei Melnic (Sima), intervenient accesoriu Vladislav Melnic, Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului sector Râșcani cu privire la înapoierea copilului minor, cu restituirea cauzei la Curtea de Apel Chișinău, pentru judecarea cererii de chemare în judecată în același complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru